

через які протікає ріка.

СУЧАСНІ ЛІНГВІСТИЧНІ ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ

Хома С. С.

*Студентка 1 курсу магістратури
факультет іноземних мов
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

Науковий керівник: Загородня Л. З.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри теорії і практики перекладу
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

Постановка проблеми. Фразеологізми як стійкі словосполучення, що є носіями культурної, історичної та ментальної інформації, привертають увагу дослідників уже не одне десятиліття. Їхня специфіка полягає в тому, що вони функціонують у мові як цілісні одиниці, які мають власне значення, часто не вивідне із значень окремих компонентів.

Метою дослідження є узагальнення, систематизація та критичний аналіз підходів до класифікації фразеологізмів за семантичною наповненістю та структурною організацією на основі сучасних лінгвістичних праць та інтернет-джерел.

Згідно з поширеною класифікацією, фразеологічні одиниці поділяються на три основні типи: фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності та фразеологічні сполучення [2, с. 158]. Зрощення, наприклад *kick the bucket* (померти), є неподільними за значенням і не мають жодної семантичної мотивації, тобто значення всієї одиниці не виводиться зі значень її складників. Єдності, як-от *spill the beans* (видавати секрет), мають образну семантику, однак компоненти частково мотивують загальне значення, адже існує метафоричний зв'язок між прямим і переносним значенням. Сполучення, такі як *make a decision* (ухвалити рішення), є стабільними словосполученнями з певним обмеженням у виборі лексичних компонентів, де хоча б один елемент є семантично фіксованим або обмеженим у варіативності.

У структурному аспекті фразеологізми класифікуються відповідно до граматичної форми, що є засадничою у структурній типології. За класифікацією, яку подає О. Іванова, фразеологізми розрізняють на: іменникові (*a storm in a teacup* – буря в склянці води), дієслівні (*burn the midnight oil* – працювати до пізньої ночі), прикметникові (*as cool as a cucumber* – спокійний як удав),

прислівникові (*in a nutshell* – коротко), прийменниково-відмінкові (*at the drop of a hat* – негайно, без вагань) та фразеологічні речення (*The early bird catches the worm* – Хто рано встає, тому Бог дає) [2, с. 88].

Структурно-синтаксичний підхід до класифікації фразеологічних одиниць був ґрунтовно розроблений у працях Л. Булаховського, який зазначає наявність регулярних граматичних моделей, у межах яких реалізуються фразеологізми [1, с. 235]. До прикладу, модель «прикметник + іменник» представлена виразами на кшталт *cold comfort* (сумнівна втіха), *rough justice* (суворе правосуддя); модель «іменник + дієслово» – *hell breaks loose* (розпочинається хаос), *blood boils* (кипить кров); модель «прислівник + дієслово» – *deeply regret* (глибоко шкодувати), *badly need* (дуже потребувати). Деякі з них є абсолютно фіксованими, тобто не допускають змін у лексичному або граматичному плані. Наприклад, *let the cat out of the bag* (видати таємницю), *bite the dust* (зазнати поразки або померти) – це одиниці з високим рівнем ідіоматичності, де зміна будь-якого компонента призводить до втрати значення. Інші фразеологізми демонструють варіативність, як, скажімо, *to be like a cat on a hot tin roof* / *to sit/stand like a cat on hot bricks* (нервувати, хвилюватися), що вказує на їхню функціональну гнучкість і здатність адаптуватися до мовленнєвого контексту без втрати семантичної цілісності [3, с. 129].

Висновки. Класифікація фразеологізмів є надзвичайно важливою проблемою сучасної лінгвістики, оскільки вона дозволяє систематизувати фразеологічний склад мови, виявити закономірності функціонування та з'ясувати семантичну, структурну і прагматичну природу фразеологічних одиниць.

ЛІТЕРАТУРА

1. Булаховський Л. А. Вибрані праці з українського мовознавства. Київ: Наукова думка. 1975. 352 с.
2. Іванова О. М. Основи фразеології української мови: Навч. посіб. Чернівці: Рута. 2008. 264 с.
3. Кочан І. М. Фразеологія української мови. Львів: Видавництво ЛНУ ім. Івана Франка. 2004. 187 с.

ЕКОАКТИВІЗМ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ЛЕКСИКИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Чіпак В. В.
студентка групи СОУМА-42
факультету філології і журналістики
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна